

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 6 kwietnia 2006 r. została podpisana w Warszawie Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Macedonii o zabezpieczeniu społecznym, w następującym brzmieniu:

UMOWA MIĘDZY RZECZĄPOSPOLITĄ POLSKĄ A REPUBLIKĄ MACEDONII O ZABEZPIECZENIU SPOŁECZNYM

RZECZPOSPOLITA POLSKA

i

REPUBLIKA MACEDONII

zwane dalej „Umawiającymi się Stronami”,

pragnąc uregulować wzajemne stosunki w dziedzinie zabezpieczenia społecznego **uzgodniły, co następuje:**

DZIAŁ I POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 1 Definicje

(1) Dla stosowania niniejszej Umowy poniższe terminy oznaczają:

1. „przepisy prawne”: ustawy i inne przepisy dotyczące zabezpieczenia społecznego, o których mowa w artykule 2 ustęp 1 niniejszej Umowy;
2. „właściwa władza”:
  - 2.1. w Rzeczypospolitej Polskiej – ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego i ministra właściwego do spraw zdrowia;
  - 2.2. w Republice Macedonii – Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej i Ministerstwo Zdrowia;
3. „instytucja łącznikowa”: instytucję zapewniającą koordynację i informację między instytucjami każdej z Umawiających się Stron, uczestniczącą w stosowaniu niniejszej Umowy, jak również w informowaniu zainteresowanych o prawach i obowiązkach z niej wynikających;
4. „właściwa instytucja”: instytucję, w której osoba jest ubezpieczona w chwili składania wniosku o świadczenie lub instytucję, od której zainteresowany ma prawo lub miałby prawo uzyskać świadczenie lub instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę do finansowania kosztów świadczeń;
5. „ubezpieczony”: pracownika lub osobę pracującą na własny rachunek;
6. „okresy ubezpieczenia”: okresy, za które opłacono składki, okresy zatrudnienia lub pracy na własny rachunek oraz okresy z nimi zrównane przez przepisy prawne każdej z Umawiających się Stron;
7. „członek rodziny”: osoby w ten sposób określone przepisami prawnymi tej Umawiającej się Strony, na której terytorium ma siedzibę właściwa instytucja;

8. „świadczenia pieniężne”: wszystkie rodzaje świadczeń pieniężnych przyznawanych na podstawie przepisów prawnych każdej z Umawiających się Stron;
  9. „świadczenia rzeczowe”: świadczenia zdrowotne przewidziane w przepisach prawnych każdej z Umawiających się Stron;
  10. „natychmiastowe świadczenia rzeczowe”: świadczenia zdrowotne niezbędne dla usunięcia bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia;
  11. „świadczenia rodzinne”:
    - 11.1. w Rzeczypospolitej Polskiej – zasiłki rodzinne,
    - 11.2. w Republice Macedonii – dodatek na dzieci;
  12. „miejsce zamieszkania”: miejsce stałego pobytu;
  13. „pobyt”: czasowy pobyt na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.
- (2) Inne terminy użyte w niniejszej Umowie mają znaczenie zgodne z przepisami prawnymi każdej z Umawiających się Stron.

Artykuł 2

Zakres przedmiotowy

- (1) Niniejszą Umowę stosuje się:
1. w Rzeczypospolitej Polskiej do przepisów prawnych o:
    - 1.1. powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym,
    - 1.2. ubezpieczeniu w razie choroby i macierzyństwa,
    - 1.3. ubezpieczeniach emerytalnym i rentowych,
    - 1.4. ubezpieczeniu z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych,
    - 1.5. zasiłku dla bezrobotnych,
    - 1.6. zasiłkach rodzinnych;
  2. w Republice Macedonii do przepisów prawnych o:
    - 2.1. ubezpieczeniu zdrowotnym,
    - 2.2. ubezpieczeniu emerytalnym i rentowym,
    - 2.3. ubezpieczeniu w razie wypadku przy pracy i chorób zawodowych,
    - 2.4. ubezpieczeniu na wypadek bezrobocia,
    - 2.5. dodatku na dzieci.
- (2) Niniejszą Umowę stosuje się także do wszystkich przepisów prawnych zmieniających lub uzupełniających przepisy wymienione w ustępie 1.
- (3) Niniejszą Umowę stosuje się do przepisów prawnych wprowadzających nową gałąź zabezpieczenia społecznego tylko wtedy, jeżeli Umawiające się Strony wyrażą taką wolę.
- (4) Niniejszej Umowy nie stosuje się do świadczeń z pomocy społecznej oraz do świadczeń na rzecz ofiar wojny i jej skutków.

Ponadto, w Rzeczypospolitej Polskiej, niniejszej Umowy nie stosuje się do przepisów prawnych o zaopatrzeniu emerytalnym obejmującym funkcjonariuszy: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej, Biura Ochrony Rządu, żołnierzy zawodowych oraz o uposażeniu sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku.

Artykuł 3

Zakres podmiotowy

- (1) Niniejszą Umowę stosuje się do osób, które podlegają lub podlegały przepisom prawnym jednej lub obu Umawiających się Stron.
- (2) Niniejszą Umowę stosuje się również do innych osób, jeżeli wywodzą one swoje prawa od osób, o których mowa w ustępie (1).

Artykuł 4
Równość traktowania

Jeżeli niniejsza Umowa nie stanowi inaczej, osoby mające miejsce zamieszkania na terytorium jednej Umawiającej się Strony i do których stosują się postanowienia niniejszej Umowy, podlegają obowiązkom i korzystają z praw wynikających z przepisów prawnych na tych samych warunkach co obywatele tej Umawiającej się Strony.

Artykuł 5
Ubezpieczenie dobrowolne kontynuowane

Osoby, które mają miejsce zamieszkania na terytorium jednej z Umawiających się Stron mogą być objęte ubezpieczeniem dobrowolnym kontynuowanym, przewidzianym w przepisach prawnych na tych samych warunkach co ubezpieczeni tej Umawiającej się Strony, z uwzględnieniem, jeżeli jest to konieczne, okresów ubezpieczenia przebytych na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 6
Transfer świadczeń pieniężnych

- (1) Jeżeli niniejsza Umowa nie stanowi inaczej, świadczenia pieniężne, do których prawo przysługuje na podstawie przepisów prawnych jednej z Umawiających się Stron, nie mogą ulec zmniejszeniu, wstrzymaniu, zmianie, zawieszeniu, uchyleniu z tego powodu, że uprawniony ma miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony i będą mu one wypłacane na tym terytorium.
- (2) Ustępu (1) nie stosuje się:
  1. w Rzeczypospolitej Polskiej do: zasiłku dla bezrobotnych, zasiłków rodzinnych, świadczeń przyznawanych w szczególnym trybie i w drodze wyjątku;
  2. w Republice Macedonii do: dodatku na dzieci, świadczeń z tytułu bezrobocia.

DZIAŁ II
ZASTOSOWANIE PRZEPISÓW PRAWNYCH

Artykuł 7
Zasada ogólna

Jeżeli artykuł 8 nie stanowi inaczej, osoby, do których stosują się postanowienia niniejszej Umowy podlegają przepisom prawnym Umawiającej się Strony, na której terytorium wykonują pracę.

Artykuł 8
Zasady szczególne

- (1) W odniesieniu do zasady wyrażonej w artykule 7 ustanawia się następujące zasady szczególne:
  1. Pracownik wykonujący pracę na terytorium jednej z Umawiających się Stron, który jest, przez przedsiębiorstwo mające siedzibę na terytorium tej Umawiającej się Strony, w którym jest stale zatrudniony, wysłany na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, w celu wykonywania pracy na rachunek tego przedsiębiorstwa, podlega przepisom prawnym pierwszej Umawiającej się Strony pod warunkiem, że przewidywany okres pracy nie przekracza dwudziestu czterech miesięcy. Jeżeli czas trwania tego zatrudnienia przedłuży się ponad dwadzieścia cztery miesiące, nadal stosuje się przepisy prawne pierwszej Umawiającej się Strony przez nowy okres najwyżej dwudziestu czterech mie-

sięcy pod warunkiem, że właściwa władza drugiej Umawiającej się Strony, lub instytucja wyznaczona przez tę władzę, wyrazi na to zgodę przed upływem pierwszego okresu dwudziestu czterech miesięcy.

2. Osoba pracująca na własny rachunek, wykonująca zwykle swą działalność na terytorium jednej Umawiającej się Strony, która przenosi czasowo tę działalność na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, podlega przepisom prawnym pierwszej Umawiającej się Strony przez okres wykonywania tej działalności, nie dłużej jednak niż przez dwadzieścia cztery miesiące.
  3. Pracownik wykonujący zwykle pracę na terytorium każdej z Umawiających się Stron podlega przepisom prawnym tej Umawiającej się Strony, na której terytorium ma miejsce zamieszkania.
  4. Osoba pracująca na własny rachunek na terytorium jednej Umawiającej się Strony, która równocześnie jest pracownikiem na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, podlega przepisom prawnym tej drugiej Umawiającej się Strony.
  5. Osoba zwykle pracująca na własny rachunek na terytorium każdej z Umawiających się Stron, podlega przepisom prawnym tej Umawiającej się Strony, na której terytorium ma miejsce zamieszkania.
  6. Pracownik zatrudniony jako część personelu transportu powietrznego, kolejowego lub drogowego przez przedsiębiorstwo mające siedzibę na terytorium jednej z Umawiających się Stron, podlega przepisom prawnym tej Umawiającej się Strony, na której terytorium przedsiębiorstwo ma siedzibę; w przypadku gdy przedsiębiorstwo ma filię lub stałe przedstawicielstwo na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, pracownik przez nie zatrudniony podlega przepisom prawnym tej Umawiającej się Strony, na terytorium której znajduje się filia lub stałe przedstawicielstwo.
  7. Członkowie personelu misji dyplomatycznych oraz urzędów konsularnych podlegają postanowieniom Konwencji Wiedeńskiej o stosunkach dyplomatycznych z dnia 18 kwietnia 1961 r. oraz Konwencji Wiedeńskiej o stosunkach konsularnych z dnia 24 kwietnia 1963 r.
  8. Członkowie personelu administracyjnego, technicznego oraz pomocniczego misji dyplomatycznych i urzędów konsularnych każdej z Umawiających się Stron mogą w ciągu trzech miesięcy począwszy od wejścia w życie niniejszej Umowy lub w ciągu trzech miesięcy od dnia rozpoczęcia pracy na terytorium Umawiającej się Strony, gdzie wykonują swoją pracę, dokonać wyboru między stosowaniem przepisów prawnych jednej lub drugiej Umawiającej się Strony, jeżeli są obywatelami Umawiającej się Strony, do której należy misja dyplomatyczna lub urząd konsularny.
  9. Osoby zatrudnione jako prywatna służba domowa członków misji dyplomatycznych i urzędów konsularnych mają prawo wyboru, o którym mowa w punkcie 8, jeżeli są obywatelami Umawiającej się Strony, do której należy misja dyplomatyczna lub urząd konsularny.
  10. Osoby delegowane przez jedną Umawiającą się Stronę w ramach różnych form współpracy na terytorium drugiej Umawiającej się Strony podlegają przepisom prawnym Strony delegującej, chyba że porozumienia o współpracy stanowią inaczej.
  11. Załoga, która pracuje na pokładzie statku pływającego pod banderą jednej z Umawiających się Stron, podlega przepisom prawnym tej Umawiającej się Strony.
- (2) Właściwe władze Umawiających się Stron lub instytucje przez nie wyznaczone mogą, za obopólną zgodą, w interesie osoby lub grupy osób, ustanowić inne zasady lub zmienić te, które zostały przewidziane w ustępie (1).

DZIAŁ III
POSTANOWIENIA SZCZEGÓLNE

Rozdział 1
CHOROBA I MACIERZYŃSTWO

Artykuł 9
Sumowanie okresów ubezpieczenia

Jeżeli osoba przebyła okresy ubezpieczenia zgodnie z przepisami prawnymi każdej z Umawiających się Stron, to okresy te są sumowane, w niezbędnym zakresie na prawo do świadczeń i okres ich przysługiwania, jeżeli się nie pokrywają.

Artykuł 10
Świadczenia rzeczowe

- (1) Jeżeli ubezpieczony, o którym mowa w artykule 8, spełnia warunki do uzyskania świadczeń rzeczowych według przepisów prawnych jednej Umawiającej się Strony, a przebywa na terytorium drugiej Umawiającej się Strony w związku z wykonywaniem pracy, to on i towarzyszący mu członkowie rodziny otrzymują świadczenia rzeczowe od instytucji miejsca pobytu zgodnie z przepisami prawnymi obowiązującymi tę instytucję, w przypadku gdy stan ich zdrowia wymaga natychmiastowych świadczeń rzeczowych, na koszt właściwej instytucji.
- (2) Przy stosowaniu ustępu 1, przyznanie prawa do protezy, sprzętu lub innych świadczeń rzeczowych znacznej wartości zależy od zgody właściwej instytucji, chyba że udzielenie świadczeń nie może być odsunięte w czasie bez poważnego zagrożenia życia lub zdrowia. Lista i wartość tych świadczeń są ustalane przez właściwe władze w porozumieniach administracyjnych, o których mowa w artykule 23.
- (3) Członkowie rodziny ubezpieczonego jednej z Umawiających się Stron mający miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, otrzymują świadczenia rzeczowe od instytucji miejsca zamieszkania zgodnie z obowiązującymi ją przepisami prawnymi, na koszt właściwej instytucji.
- (4) Jeżeli osoba uprawniona do emerytury lub renty należnej zgodnie z przepisami prawnymi każdej z Umawiających się Stron ma miejsce zamieszkania na terytorium jednej Umawiającej się Strony, osoba ta oraz członkowie jej rodziny otrzymują świadczenia rzeczowe zgodnie z przepisami prawnymi tej Umawiającej się Strony, tak jakby osoba ta była uprawniona do emerytury lub renty tylko na mocy przepisów prawnych tej Umawiającej się Strony gdzie ma miejsce zamieszkania. Koszty tych świadczeń obciążają instytucję miejsca zamieszkania.
- (5) Jeżeli osoba uprawniona do emerytury lub renty, należnej zgodnie z przepisami prawnymi jednej z Umawiających się Stron, która ma miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony nie jest uprawniona do świadczeń rzeczowych zgodnie z przepisami prawnymi tej Umawiającej się Strony, to osoba ta otrzymuje świadczenia rzeczowe od instytucji miejsca zamieszkania zgodnie ze stosowanymi przez nią przepisami prawnymi na koszt właściwej instytucji. Zasadę tę stosuje się do członków rodziny osoby otrzymującej emeryturę lub rentę mających, tak jak ona, miejsce zamieszkania na terytorium tej Umawiającej się Strony.
- (6) Jeżeli osoba uprawniona do emerytury lub renty zgodnie z przepisami prawnymi jednej z Umawiających się Stron ma miejsce zamieszkania na terytorium tej Umawiającej się Strony i posiada prawo do świadczeń rzeczowych, to członkowie jej rodziny, którzy mają miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony i nie mają prawa do świadczeń rzeczowych na podstawie przepisów prawnych tej drugiej Umawiającej się Strony, otrzymują świadczenia rzeczowe od instytucji miejsca zamieszkania, zgodnie z przepisami prawnymi stosowanymi przez tę instytucję, na koszt właściwej instytucji.

- (7) Właściwe władze Umawiających się Stron lub instytucje przez nie wyznaczone mogą, za obopólną zgodą, rozszerzyć krąg osób uprawnionych do korzystania ze świadczeń rzeczowych.

Artykuł 11

Świadczenia pieniężne

- (1) Świadczenia pieniężne przysługujące zgodnie z przepisami prawnymi jednej z Umawiających się Stron są również wypłacane podczas pobytu osoby uprawnionej na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.
- (2) Świadczenia pieniężne wypłaca bezpośrednio właściwa instytucja, zgodnie z artykułem 30.

Artykuł 12

Zwrot kosztów

- (1) Właściwa instytucja zwraca właściwej instytucji drugiej Umawiającej się Strony koszty świadczeń rzeczowych poniesione zgodnie z artykułem 10, z wyjątkiem kosztów administracyjnych.
- (2) W celu uproszczenia procedury administracyjnej właściwe władze mogą uzgodnić, że poniesione, we wszystkich lub określonych grupach wydatków, kwoty będą zwracane w postaci kwot zryczałtowanych.
- (3) Sposób zwrotu kosztów określają porozumienia administracyjne, o których mowa w artykule 23 niniejszej Umowy.

Rozdział 2

WYPADKI PRZY PRACY I CHOROBY ZAWODOWE

Artykuł 13

Świadczenia rzeczowe i pieniężne

- (1) Osobie uprawnionej do świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych zgodnie z przepisami prawnymi jednej z Umawiających się Stron, przysługuje prawo do świadczeń rzeczowych w przypadku pobytu lub zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, których udziela instytucja miejsca pobytu lub zamieszkania, zgodnie z obowiązującymi ją przepisami prawnymi, na koszt właściwej instytucji. Artykuł 10 ustęp 2 stosuje się odpowiednio.
- (2) W przypadku świadczeń pieniężnych stosuje się odpowiednio postanowienia artykułu 11.

Artykuł 14

Choroby zawodowe

- (1) Jeżeli przyznanie świadczeń z tytułu choroby zawodowej, zgodnie z przepisami prawnymi jednej z Umawiających się Stron, zależy od stwierdzenia danej choroby po raz pierwszy na terytorium tej Umawiającej się Strony, warunek ten uważa się za spełniony również w przypadku, gdy choroba została stwierdzona po raz pierwszy na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.
- (2) Jeżeli prawo do świadczeń z tytułu choroby zawodowej przysługuje na podstawie przepisów prawnych każdej z Umawiających się Stron, są one przyznawane wyłącznie na podstawie przepisów prawnych tej Umawiającej się Strony, na której terytorium wykonywana była ostatnio praca, która mogła spowodować chorobę zawodową, jeżeli uprawniony spełnia warunki przewidziane tymi przepisami prawnymi.

Artykuł 15

Pogłębienie się choroby zawodowej

- (1) Jeżeli prawo do świadczeń z tytułu choroby zawodowej powstało zgodnie z przepisami prawnymi jednej Umawiającej się Strony, właściwa instytucja tej Umawiającej się Strony ponosi odpowiedzialność za wypłatę świadczeń z tytułu pogłębienia się choroby zawodowej, nawet jeżeli nastąpiło to w chwili, gdy osoba podlegała przepisom prawnym drugiej Umawiającej się Strony, jeżeli nie wykonywała tam pracy narażającej ją na chorobę zawodową.
- (2) W przypadku pogłębienia się choroby zawodowej u osoby otrzymującej świadczenia z tytułu choroby zawodowej zgodnie z przepisami prawnymi pierwszej Umawiającej się Strony, podczas wykonywania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony pracy, która może spowodować chorobę zawodową:
  1. właściwa instytucja pierwszej Umawiającej się Strony nadal wypłaca przyznane świadczenia nie uwzględniając pogłębienia się choroby zawodowej;
  2. właściwa instytucja drugiej Umawiającej się Strony, której przepisom prawnym podlegała osoba w czasie wykonywania pracy mogącej spowodować pogłębienie się choroby zawodowej, przyznaje świadczenia w wysokości różnicy między wysokością świadczeń, do których osoba ta ma prawo po pogłębieniu się choroby zawodowej, a wysokością świadczeń, które przysługiwałyby przed pogłębieniem się choroby zawodowej, zgodnie z obowiązującymi ją przepisami prawnymi, tak jakby choroba wystąpiła według tych przepisów prawnych.

Artykuł 16

Stopień niezdolności do pracy

Jeżeli przepisy prawne jednej Umawiającej się Strony przewidują, iż do ustalenia stopnia niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową uwzględnia się niezdolność do pracy powstałą wcześniej z takich samych przyczyn, w takim przypadku uwzględnia się wypadki przy pracy i choroby zawodowe zaistniałe wcześniej, zgodnie z przepisami prawnymi drugiej Umawiającej się Strony.

Rozdział 3

EMERYTURY I RENTY

Artykuł 17

Sumowanie okresów ubezpieczenia

- (1) W celu nabycia, zachowania lub przywrócenia prawa do emerytury lub renty okresy ubezpieczenia przebyte na mocy przepisów prawnych każdej z Umawiających się Stron są sumowane w zakresie niezbędnym, pod warunkiem, że się nie pokrywają.
- (2) Jeżeli przepisy prawne jednej z Umawiających się Stron uzależniają przyznanie emerytury lub renty od przebycia okresów ubezpieczenia w zawodzie objętym systemem specjalnym, w określonym zawodzie lub określonym zatrudnieniu, to okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z przepisami prawnymi drugiej Umawiającej się Strony są sumowane przy przyznawaniu tej emerytury lub renty tylko wtedy, gdy zostały przebyte w ramach odpowiedniego systemu w tym zawodzie lub w tym zatrudnieniu.

Artykuł 18

Emerytury i renty bez sumowania okresów ubezpieczenia

Jeżeli ubezpieczony spełnia warunki do nabycia prawa do emerytury lub renty przewidziane w przepisach prawnych jednej z Umawiających się Stron, bez konieczności sumowania okresów ubezpieczenia zgodnie z artykułem 17, to właściwa instytucja tej Umawiającej się Strony usta-

la wysokość emerytury lub renty wyłącznie na podstawie okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie z przepisami prawnymi tej Umawiającej się Strony, chyba że wysokość emerytury lub renty obliczonej zgodnie z artykułem 19 jest korzystniejsza.

Artykuł 19

Emerytury lub renty z sumowaniem okresów ubezpieczenia

Jeżeli ubezpieczony spełnia warunki do nabycia prawa do emerytury lub renty jedynie przy zastosowaniu artykułu 17, właściwa instytucja każdej z Umawiających się Stron stosuje następujące zasady:

1. oblicza teoretyczną wysokość emerytury lub renty, o którą ubezpieczony mógłby się ubiegać, gdyby wszystkie okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z przepisami prawnymi każdej z Umawiających Stron zostały przebyte zgodnie z obowiązującymi ją przepisami prawnymi;
2. w celu określenia teoretycznej wysokości emerytury lub renty, przy ustalaniu podstawy obliczenia, uwzględniane są wyłącznie okresy ubezpieczenia przebyte na mocy przepisów prawnych stosowanych przez właściwą instytucję;
3. na podstawie tej teoretycznej wysokości, właściwa instytucja tej Umawiającej się Strony określa rzeczywistą wysokość emerytury lub renty proporcjonalnie do długości okresów ubezpieczenia przebytych zgodnie ze stosowanymi przez nią przepisami prawnymi i do całkowitej długości okresów ubezpieczenia przebytych na mocy przepisów prawnych obu Umawiających się Stron;
4. jeżeli łączny okres ubezpieczenia przebyty zgodnie z przepisami prawnymi każdej z Umawiających się Stron jest dłuższy od najdłuższego przewidzianego w przepisach prawnych jednej z Umawiających się Stron, do obliczenia maksymalnej kwoty emerytury lub renty właściwa instytucja uwzględni najdłuższy okres przewidziany w stosowanych przez nią przepisach prawnych.

Artykuł 20

Okresy ubezpieczenia krótsze niż jeden rok

Jeżeli okresy ubezpieczenia uwzględniane zgodnie z przepisami prawnymi jednej z Umawiających się Stron przy ustalaniu prawa do świadczenia nie osiągną łącznie jednego roku, żadne świadczenie nie zostanie przyznane na podstawie tych przepisów prawnych, chyba że same w sobie otwierają prawo do świadczenia na podstawie tych przepisów prawnych; okresy te są uwzględniane w celu nabycia, utrzymania i przywrócenia prawa oraz obliczenia wysokości świadczeń należnych od drugiej Umawiającej się Strony, tak jakby były to okresy ubezpieczenia przebyte pod rządami stosowanych przez nią przepisów prawnych. Zasada ta ma zastosowanie do świadczeń, do których prawo uzależnione jest od przebycia określonego okresu ubezpieczenia.

Rozdział 4

BEZROBOCIE

Artykuł 21

Zasiłek dla bezrobotnych

- (1) Okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z przepisami prawnymi jednej z Umawiających się Stron są uwzględniane, w niezbędnym zakresie, przy ustalaniu prawa do zasiłku dla bezrobotnych zgodnie z przepisami prawnymi drugiej Umawiającej się Strony, o ile osoba zainteresowana, bezpośrednio przed utratą pracy, posiada okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z przepisami prawnymi tej Umawiającej się Strony.
- (2) Jeżeli zgodnie z przepisami prawnymi jednej Umawiającej się Strony okres wypłacania zasiłku dla bezrobotnych zależy od długości okresu ubezpieczenia, ustęp 1 stosuje się odpowiednio.

- (3) Jeżeli zgodnie z przepisami prawnymi jednej Umawiającej się Strony wysokość zasiłku dla bezrobotnych zależy od wysokości przychodu, od którego opłacono składki na ubezpieczenie na wypadek bezrobocia, bierze się pod uwagę tylko przychód osiągnięty zgodnie z przepisami prawnymi Umawiającej się Strony.
- (4) Jeżeli okresy ubezpieczenia przebyte zgodnie z przepisami prawnymi jednej Umawiającej się Strony zostały uwzględnione dla ustalenia prawa do zasiłku dla bezrobotnych zgodnie z przepisami prawnymi drugiej Umawiającej się Strony, okres wypłaty zasiłku zostaje skrócony o okres, za który osoba bezrobotna otrzymywała zasiłek zgodnie z przepisami prawnymi pierwszej Umawiającej się Strony.

Rozdział 5

ŚWIADCZENIA RODZINNE

Artykuł 22

Ustalanie prawa do świadczeń rodzinnych

- (1) Osoby, które mają miejsce zamieszkania na terytorium jednej z Umawiających się Stron mają prawo do świadczeń rodzinnych przewidzianych przez przepisy prawne tej Umawiającej się Strony. Świadczenia te są wypłacane przez instytucję miejsca zamieszkania zgodnie z przepisami prawnymi stosowanymi przez tę instytucję, na jej koszt.
- (2) Jeżeli zgodnie z niniejszą Umową prawo do świadczeń przysługuje jednocześnie na terytorium każdej z Umawiających się Stron, świadczenie jest wypłacane tylko przez właściwą instytucję tej Umawiającej się Strony, na której terytorium osoba uprawniona do świadczeń rodzinnych ma miejsce zamieszkania, według obowiązujących ją przepisów prawnych, na jej koszt.

DZIAŁ IV

POSTANOWIENIA RÓŻNE

Artykuł 23

Uprawnienia właściwych władz

- (1) Właściwe władze Umawiających się Stron zawierają porozumienia administracyjne konieczne do stosowania niniejszej Umowy.
- (2) Właściwe władze Umawiających się Stron są obowiązane do:
  1. wyznaczenia instytucji łącznikowych i właściwych instytucji;
  2. wzajemnego powiadamiania się w sprawie stosowania niniejszej Umowy;
  3. wzajemnego informowania o zmianach w przepisach prawnych;
  4. wzajemnego udzielania pomocy i rozwijania możliwie szerokiej współpracy technicznej i administracyjnej dla stosowania niniejszej Umowy.

Artykuł 24

Wzajemna pomoc

- (1) Właściwe władze, instytucje łącznikowe i właściwe instytucje Umawiających się Stron udzielają sobie wzajemnej pomocy przy wykonywaniu postanowień niniejszej Umowy w taki sposób, jakby stosowały własne przepisy prawne. Pomoc ta jest bezpłatna.
- (2) Właściwe władze, instytucje łącznikowe i właściwe instytucje Umawiających się Stron mogą bezpośrednio kontaktować się ze sobą, jak również z każdą zainteresowaną osobą lub jej pełnomocnikiem.

Artykuł 25

Ochrona danych osobowych

- (1) Jeżeli na mocy niniejszej Umowy lub porozumienia, o którym mowa w artykule 23, są przekazywane dane osobowe między właściwymi władzami, instytucjami łącznikowymi lub właściwymi instytucjami Umawiających się Stron, to w zakresie ochrony danych obowiązują przepisy o ochronie danych osobowych Umawiającej się Strony przekazującej dane. W przypadku dalszego wykorzystywania, gromadzenia, przetwarzania lub usuwania danych osobowych przez Umawiającą się Stronę przyjmującą, obowiązują przepisy o ochronie danych osobowych Umawiającej się Strony przyjmującej. Umawiająca się Strona przyjmująca dane powinna dążyć do zabezpieczenia, w podstawowych kwestiach, takich standardów, dotyczących ochrony danych osobowych, jakie w danym przypadku obowiązują Umawiającą się Stroną przekazującą dane.
- (2) Wykorzystywanie danych osobowych do celów innych niż zabezpieczenie społeczne może odbywać się wyłącznie za zgodą zainteresowanej osoby.

Artykuł 26

Badanie lekarskie

Badania lekarskie osób mających miejsce zamieszkania lub pobytu na terytorium drugiej Umawiającej się Strony wykonuje instytucja miejsca zamieszkania lub pobytu na wniosek i koszt właściwej instytucji. Jeżeli badanie lekarskie wykonuje się dla właściwej instytucji każdej z Umawiających się Stron, koszty tego badania obciążają instytucję miejsca zamieszkania.

Artykuł 27

Zwolnienia z opłat i uwierzytelnień

- (1) Zwolnienie lub obniżenie opłat sądowych, skarbowych, rejestracyjnych lub innych podobnych, przewidzianych przez przepisy jednej Umawiającej się Strony, w przypadku zaświadczeń i dokumentów, które powinny być wydane zgodnie z przepisami tej Umawiającej się Strony, jest rozszerzone na analogiczne zaświadczenia i dokumenty, które powinny być wydane zgodnie z przepisami drugiej Umawiającej się Strony dla stosowania niniejszej Umowy.
- (2) Wszelkie akty, dokumenty i zaświadczenia, które powinny być wydane w związku ze stosowaniem niniejszej Umowy zwolnione są z uwierzytelnienia przez władze dyplomatyczne i konsularne.

Artykuł 28

Stosowane języki

- (1) Dla stosowania niniejszej Umowy właściwe władze, instytucje łącznikowe i właściwe instytucje Umawiających się Stron kontaktują się między sobą w języku urzędowym każdej z Umawiających się Stron.
- (2) Pismo, wniosek lub dokument nie zostanie odrzucony na tej podstawie, że jest sporządzony w języku urzędowym drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 29

Składanie wniosków

- (1) Wnioski, zażalenia, odwołania oraz inne dokumenty, które zgodnie z przepisami prawnymi jednej z Umawiających się Stron powinny być złożone w określonym terminie właściwej instytucji tej Umawiającej się Strony, są uważane za złożone w tym terminie, jeżeli w tym samym terminie zostały złożone właściwej instytucji drugiej Umawiającej się Strony.
- (2) Wnioski, zażalenia, odwołania oraz inne dokumenty, o których mowa w ustępie 1, właściwa instytucja niezwłocznie przesyła do właściwej instytucji drugiej Umawiającej się Strony.

- (3) Wniosek o przyznanie świadczeń pieniężnych złożony zgodnie z przepisami prawnymi jednej z Umawiających się Stron jest uważany za wniosek o przyznanie odpowiednich świadczeń zgodnie z przepisami prawnymi drugiej Umawiającej się Strony, jeżeli wnioskodawca poinformował lub z przedstawionej przez niego dokumentacji wynika, że był ubezpieczony zgodnie z przepisami prawnymi drugiej Umawiającej się Strony, chyba że wnioskodawca wystąpi o odroczenie ustalenia prawa do emerytury zgodnie z przepisami prawnymi drugiej Umawiającej się Strony.

Artykuł 30

Wypłata świadczeń pieniężnych

Właściwe instytucje każdej z Umawiających się Stron wypłacają świadczenia pieniężne na mocy niniejszej Umowy bezpośrednio osobom uprawnionym, mającym miejsce zamieszkania na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, w walucie urzędowej swojego państwa, a w przypadku braku wymienialności tej waluty w innej walucie wymienialnej.

Artykuł 31

Rozstrzygnięcie sporów

Wszelkie spory powstałe między Umawiającymi się Stronami dotyczące interpretacji lub stosowania niniejszej Umowy są rozwiązywane przez właściwe władze Umawiających się Stron.

DZIAŁ V

POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Artykuł 32

Postanowienia przejściowe

- (1) Niniejsza Umowa nie uzasadnia roszczeń o wypłatę świadczeń pieniężnych za okres poprzedzający dzień jej wejścia w życie.
- (2) Do ustalenia prawa do świadczeń na podstawie niniejszej Umowy są uwzględniane także te okresy ubezpieczenia, które zostały przebyte zgodnie z przepisami prawnymi każdej z Umawiających się Stron przed dniem jej wejścia w życie.
- (3) Niniejsza Umowa ma zastosowanie także w przypadku ryzyka ubezpieczeniowego, które zaistniało przed dniem jej wejścia w życie, z zastrzeżeniem ustępu 1.
- (4) Świadczenia pieniężne przyznane przed dniem wejścia w życie niniejszej Umowy mogą być, na wniosek, ustalone ponownie, zgodnie z postanowieniami niniejszej Umowy, pod warunkiem, że kwota ponownie ustalonego świadczenia pieniężnego nie będzie niższa od kwoty dotychczas wypłacanej. Jeżeli wniosek zostanie zgłoszony w terminie dwóch lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy, świadczenia pieniężne są przyznawane od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Artykuł 33

Czas obowiązywania Umowy

Niniejsza Umowa zawarta jest na czas nieokreślony. Może być wypowiedziana przez każdą z Umawiających się Stron drogą dyplomatyczną nie później jednak niż na sześć miesięcy przed upływem danego roku kalendarzowego; w takim przypadku niniejsza Umowa traci moc z dniem 1 stycznia roku następującego bezpośrednio po roku, w którym została wypowiedziana.

Artykuł 34

Zachowanie praw nabytych

- (1) W przypadku wypowiedzenia niniejszej Umowy, wszelkie prawa nabyte na mocy jej postanowień zostają zachowane.
- (2) Prawa będące w trakcie nabywania, odnoszące się do okresów ubezpieczenia przebytych przed dniem, od którego nabrało mocy wypowiedzenie Umowy, nie wygasają.

Artykuł 35

Wejście w życie Umowy

- (1) Niniejsza Umowa podlega ratyfikacji. O zakończeniu postępowania ratyfikacyjnego Umawiające się Strony poinformują się drogą dyplomatyczną.
- (2) Niniejsza Umowa wchodzi w życie pierwszego dnia trzeciego miesiąca, który następuje po miesiącu otrzymania noty późniejszej.
- (3) Z dniem wejścia w życie niniejszej Umowy w stosunkach między obydwojma państwami przestaje obowiązywać Umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Federacyjnej Ludowej Republiki Jugosławii o ubezpieczeniu społecznym podpisana w Warszawie dnia 16 stycznia 1958 r.

SPORZĄDZONO w Warszawie, dnia 6 kwietnia 2006 r. w dwóch oryginalnych egzemplarzach, każdy w językach polskim i macedońskim, przy czym obydwa teksty posiadają jednakową moc.

Po zaznajomieniu się z powyższą umową, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że

- została ona uznana za słuszną zarówno w całości, jak i każde z postanowień w niej zawartych,
- jest przyjęta, ratyfikowana i potwierdzona,
- będzie niezmiennie zachowywana.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 18 grudnia 2006 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Kaczyński*

L.S.

Prezes Rady Ministrów: *J. Kaczyński*